

Valinnainen lyhytkurssi: Tukioppilastoiminta

Tukioppilasvalinnaisen perustana on toiminta, jonka Mannerheimin lastensuojeluliitto käynnisti vuonna 1972 ja on kehittänyt jo viidenkymmenen vuoden ajan. Tukioppilastoiminta on juurtunut vahvasti suomalaiseen peruskouluun ja nykyään koskettaa yli 80 prosenttia perusopetuksen 7.–9.-luokista. Mannerheimin lastensuojeluliitto edelleen tarjoaa kouluttajia ja materiaaleja tukioppilastoiminnan toteuttamiseen.

Tukioppilastoiminnan arvopohja pohjautuu vahvasti ihmisarvon ja hyvinvoinnin toteutumiseen. Mannerheimin lastensuojeluliiton sanoin (5.5.2021) *”Tukioppilastoiminta on vahvasti koulun hyvinvointityötä. Tukioppilastoiminnassa näkyvät MLL:n toimintaa ohjaavat arvot: lapsen ja lapsuuden arvostus, yhteisvastuu, inhimillisyys ja yhdenvertaisuus. Tavoitteena on toiset huomioivan käyttäytymisen edistäminen koulussa, nuorten osallisuuden lisääminen koulussa, ongelmien ennaltaehkäiseminen sekä yksilönä kehittyminen esimerkiksi sosiaalisia taitoja ja empatiakykyä lisäämällä.”*

Tukioppilastoiminnan yleiset tavoitteet pohjautuvat Perusopetuslakiin (1998, 2§), jonka (5.5.2021) mukaan *”perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja”.*

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet:

Latokartanon peruskoulussa tukioppilastoiminta liitetään koulun päivittäisiin rakenteisiin muuttamalla se valinnaiseksi oppiaineeksi. Samalla se helpottaa toiminnan suunnittelua ja toteuttamista. Oppilaille työjärjestykseen merkitty tukioppilasvalinnainen antaa myös mahdollisuuden keskittyä ja sitoutua toimintaan säännöllisesti.

Tukioppilastoiminnassa tehdään vahvaa yhteistyötä mm. Mannerheimin lastensuojeluliiton ja Viikin alueen nuorisopalveluiden kanssa. Koulutukseen voidaan tilata myös Mannerheimin lastensuojeluliiton kouluttaja ja tarpeen mukaan oppimisympäristöinä voidaan käyttää myös nuoriso- ja asukastalojen tiloja sekä liikuntapuistoja. MLL:n kouluttajan lisäksi kurssilla voidaan hyödyntää muita tarkoituksenmukaisia yhteistyötahoja.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet:

Tukioppilasvalinnaiseen hakeudutaan 7. luokan valinnaisaineprosessin kautta. Tukioppilastoiminnan onnistumisen kannalta on tärkeää, että tukioppilaksi hakeutuisi oppilaita, joilla on riittävä vastuuntunto, kyky turvalliseen vuorovaikutukseen ja kyky empatiaan, koska tukioppilaiden toiminnalla tai toimimattomuudella on suuri merkitys koulun arjessa. Sen vuoksi hakuprosessiin kuuluu haastattelu ja sitoutuminen eettisesti kestävään toimintaan.

Tukioppilastoiminnassa työtetään Mannerheimin lastensuojeluliiton määrittämiä teemoja:

1. toiset huomioivan käytöksen toteutuminen (turvallisuus, yhteisöllisyys ja hyväntahtoisuus)
2. nuorten osallisuuden lisääminen (nuoria osallistavan toiminnan kehittäminen)
3. ongelmien/ haasteiden ennaltaehkäisy (yksinäisyyden, kiusaamisen ja riippuvuuksien ennaltaehkäisy)
4. yksilönä kehittyminen yhteisössä (tahto tulla kaikkien kanssa toimeen, vastuuntuntoisuus, rakentava ja myönteinen asenne kouluyhteisössä)

Tavoitteet:

Tukioppilastoiminta vahvistaa monipuolisesti laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista.

L 1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ideointi-, suunnittelu- ja projektityöskentelytaitojen kehittyminen. Nuoren kehittyvän identiteetin monipuolinen vahvistaminen.

L 2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Tunne - ja vuorovaikutustaitojen sekä sosiaalisten taitojen vahvistaminen monikulttuurisissa kohtaamisissa.

L 3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Organisointitaitojen kehittäminen tukioppilastoiminnan tapahtumien suunnittelussa ja järjestämisessä.

L 4 Monilukutaito

Nuorten taitojen vahvistaminen informaation muokkaamiseen, tuottamiseen, esittämiseen ja arvioimiseen eri tilanteissa, ympäristöissä ja eri välineitä käyttäen huomioiden eettisesti kestävän viestinnän kulttuurisesti moninaisissa ympäristöissä.

L 5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen ja hyödyntäminen tukioppilastoiminnassa tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

L 6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys

Työelämässä tarvittavien taitojen, kuten luovuuden, joustavuuden, ongelmanratkaisukyvyyn ja sinnikkyiden oppiminen ja vahvistaminen.

L 7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentuminen

Tukioppilastoiminnan ydintä ovat lasten ja nuorten osallistuminen ja osallistaminen, yhteisössä rakentavan vaikuttamisen taitojen ja sen myötä aktiivisen yhteiskunnan toimijan taitojen oppiminen.

Sisällöt:

Tukioppilasvalinnaisen alussa oppilaille järjestetään yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa orientoitumiskoulutus. Koulutuksen osioiden sisältö on pääpiirteissään:

1. Tukioppilastoiminnan tavoitteet ja tukioppilaan merkittävä rooli
2. Myönteisen ilmapiirin merkityksen ymmärtäminen ja ryhmäytyminen
3. Motivoituminen tukioppilaan vastuulliseen tehtävään
4. Sitoutuminen tukioppilaan tärkeään tehtävään

Tukioppilastoiminnassa oppilaat pääsevät itse ideoimaan ja suunnittelemaan toimintaa. Toimintaan kuuluu kuitenkin yksi vuosittainen korvamerkitty tehtävä, joka on 7. luokkalaisten ryhmäyttämisen prosessissa mukana oleminen heti lukuvuoden alusta jatkuen säännöllisesti koko lukuvuoden.

Sen lisäksi tyypilliset tapahtumat voivat seurata kalenterivuoden tapahtumia, kuten ystävänpäivä tai vappu. Edellä mainittujen lisäksi tukioppilaat voivat ideoida muita koulun yhteisöllisyyttä ja nuorten osallisuutta lisääviä toimintoja ja tapahtumia.

Arviointi:

Toiminnan tavoitteena on vahvistaa oppilaiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia, joten sitä on vaikea arvioida arvosanalla. Sen vuoksi tukioppilasvalinnainen on lyhytkurssi, joten se arvioidaan hyväksytty/ hylätty.

Hyväksytty suoritus vaatii läsnäolon vähintään puoleen tapaamisista.

Sen lisäksi lyhytvalinnaisen hyväksyttävästi suorittanut nuori saa Mannerheimin lastensuojeluliiton todistuksen tukioppilastoimintaa osallistumisesta.

LÄHTEET:

Mannerheimin lastensuojeluliitto (5.5.2021) <https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/tukioppilastoiminta/toiminnan-perusteet/>

Perusopetuslaki (5.5.2021) <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>